

5. Reddy P. S. Importance of English and Different Methods of Teaching English. Journal of Business Management & Social Sciences Research (JBM&SSR). 2012. Vol. 1, No 3. P. 25–28.
6. Richards J. C., Rodgers T. S. Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge: Cambridge University Press, 2014. 419 p.

ІНТЕРАКТИВНЕ НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)

Тетяна Нестеренко

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри української філології та журналістики,

Центральноукраїнський державний університет імені В. Винниченка,

E-mail: t.a.nesterenko@cuspu.edu.ua

Упродовж останніх десятиліть виокремилися три основні моделі навчання: пасивна, активна, інтерактивна. На відміну від пасивної та активної моделі, де педагог виступає джерелом знань, організатором, контролером, особливістю інтерактивної моделі є те, що учитель виконує роль наставника, а здобувач освіти позиціонує себе активним учасником освітнього процесу.

Інтерактивна модель характеризується суб'єкт–суб'єктною спрямованістю в навчанні – інтеракцією. У соціальній психології під інтеракцією розуміють безпосередню взаємодію та взаємовплив певної групи людей у процесі спілкування. Аналіз психолого-педагогічних досліджень дав змогу О. Комар з'ясувати зміст цього терміна в педагогіці і методиці: «взаємодія (педагогічна взаємодія) – процес безпосереднього чи опосередкованого впливу вчителя й учня (учнів) один на одного, що породжує їх взаємний розвиток, взаємотворчість» [1, с. 67]. Застосування інтерактивних технологій на шкільних уроках дослідили О. І. Пометун, Л. В. Пироженко [2].

На нашу думку, інтеракція, інтерактивне навчання повинні існувати поза тим, з якою віковою групою працює педагог: проводить він урок з учнями в початковій школі чи заняття зі студентами в закладі вищої освіти. Типова програма курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для вищих навчальних закладів [3] та підручники й навчальні посібники, укладені на її основі, зокрема підручник С. В. Шевчук, І. В. Клименко «Українська мова за професійним спрямуванням» [4], демонструють важливість застосування інтерактивної моделі навчання.

Досвід показує, що інтеракція становить підвалини освітнього співробітництва на заняттях з «Української мови (за професійним спрямуванням)». Організуючи навчальне співробітництво на заняттях змістових модулів «Професійна комунікація», «Наукова комунікація», викладач повинен враховувати як комунікативний, так і інтерактивний бік взаємодії. Однією з важливих загальних компетентностей, що її формує навчальна

дисципліна «Українська мова (за професійним спрямуванням)», є комунікативна, яка полягає в здатності спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. Комунікативна складова передбачає застосування діалогічного і полілогічного мовлення. Суть інтерактивного навчання полягає в тому, що робота на заняттях відбувається переважно шляхом постійної активної взаємодії всіх його учасників. Це навчання у співпраці (індивідуальне, групове, колективне), де викладач і студент є рівноправними суб'єктами інтеракції.

Наприклад, студенти в межах теми «Форми колективного обговорення фахових проблем» самостійно обирають форму співробітництва (перемовини, збори, нарада, дискусія), роблять це усвідомлено, беруть на себе відповідальність, здійснюють самоаналіз, рецензують результати діяльності своїх колег, рефлексують щодо набутих компетентностей. Викладач під час цієї інтерактивного навчання виступає лише організатором освітнього процесу, консультантом, фасилітатором, який не позиціонує себе центральною постаттю процесу навчання, адже головними учасниками освітнього процесу є здобувачі освіти, їхня взаємодія і співпраця.

На заняттях з української мови (за професійним спрямуванням) відповідно до теми, мети та вікових особливостей учасників можна використати цілу низку методів інтерактивного навчання. О. І. Пометун, Л. В. Пироженко поділили їх на чотири групи: групове навчання, фронтальне навчання, навчання у грі, навчання у дискусії [3].

Доцільно застосовувати такі методи групового навчання: «Пошук інформації», «Робота в парах», «діалог», «Спільний проєкт». У такий спосіб організуємо обговорення нового матеріалу з метою осмислення, удосконалюємо комунікативні навички, навички колаборації, розвиваємо мистецтво аргументації, критичне мислення, засвоюємо правила конструктивної критики.

Не менш важливими є колективно-групові методи, а саме: «Мозковий штурм», «Навчаючи–вчуся», «Аналіз історій і ситуацій», «Дерево рішень». Це презентація під час занять матеріалу, підготовленого заздалегідь. Завдяки спілкуванню, обміну знаннями, взаємонавчанню засвоюється великий масив інформації за короткий проміжок часу.

Надзвичайно дієвим є навчання в грі, зокрема метод «Рольова гра». Студенти постійно імітують різноманітні ситуації професійного спілкування (телефонна розмова, співбесіда з роботодавцем, реалізація колективних форм професійної взаємодії тощо). Навчання в грі дає змогу максимально наблизити процес навчання до ситуації на виробництві, виробити модель професійної поведінки, продемонструвати саморозвиток, удосконалити навички безконфліктного спілкування.

На заняттях з української мови (за професійним спрямуванням) відбувається навчання в дискусії. Метод формує навички співробітництва засобом дискусії, зокрема вчить правилам ведення суперечки, вмінню сміливо висловлювати власну позицію і, навпаки, вислуховувати й поважати думку інших, формує толерантність.

Зазвичай інтерактивні технології доповнюють традиційні методи навчання, але специфіку курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» становить те, що тематика окремих занять передбачає використання інтерактивів упродовж усього навчального заняття.

Досвід викладання української мови за професійним спрямуванням засобом інтерактивних технологій доводить, що інтерактивне навчання сприяє інтенсифікації та оптимізації освітнього процесу, розвиває інтерес і мотивацію до навчання, збагачує досвідом, формує м'які навички (soft skills), сприяє реалізації ідеї співробітництва, розвиває комунікативні компетентності здобувачів освіти.

Список використаних джерел:

1. Комар О. Інтерація як основа освітнього співробітництва на уроках у початковій школі. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи*. Вип. 1. 2019. С. 64–70. URL: <https://doi.org/10.31499/2706-6258.1.2019.178126> (дата звернення: 16.11.2024).
2. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: науково-методичний посібник; за ред. О. І. Пометун. Київ: Видавництво А.С.К., 2004. 192 с.
3. Про затвердження програм навчальної дисципліни "Українська мова (за професійним спрямуванням)". Наказ МОН № 1150 від 21.12.09 року. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/MUS11987?an=16&ed=2009_12_21 (дата звернення: 16.11.2024).
4. Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням: підручник. 5-те вид., виправ. і доповнен. Київ: Алерта, 2023. 536 с.

USE OF MODERN TECHNOLOGIES IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES: CHALLENGES AND PROSPECTS

Iryna Nikitina

*Senior Lecturer at the Department
of Language Training of the Dnipro
State University of Internal Affairs*

E-mail: N.I.P@i.ua

Tetiana Ishchenko

*Senior Lecturer at the Department
of Language Training of the Dnipro
State University of Internal Affairs*

E-mail: ishchenkotatiana76@gmail.com

Processes of integration, the expansion of diversity to multicultural changes and the rapid development of modern digital technologies influence the development of